

АДР – ЕВРОПСКА КОНВЕНЦИЈА ЗА МЕЃУНАРОДЕН ПРЕВОЗ НА ОПАСНИ МАТЕРИИ ВО ПАТНИОТ СООБРАЌАЈ

АДР Конвенцијата претставува меѓународна законска регулатива со која се регулира превозот на опасни материи во патниот сообраќај.

Сите правни и физички лица кои вршат подготовка, превоз, товарање, претоварање или истоварање на опасни материи, или ако во текот на превозот, на било кој начин доаѓаат во контакт со опасните материи, мораат да бидат соодветно стручно оспособени за да можат на безбеден начин да бидат вклучени во превозот на опасните материи.

За опасни материи се сметаат сите оние материи кои што при производството, ракувањето (пакување, товарање, превоз, истоварање), како и при нивното користење, представуваат потенцијална опасност по животот и здравјето на луѓето, материјалните добра и секако по животната средина.

Основната законска регулатива со која се регулира превозот на опасните материи во патниот сообраќај е Европската спогодба за меѓународен патен превоз на опасните материи, позната под кратенката АДР, додека за превозот со железница важи конвенцијата за меѓународен железнички превоз COTIF, чиј што составен дел е Правилникот за меѓународен превоз на опасните материи во железничкиот сообраќај RID.

Во оваа прилика би се задржале на АДР- Конвенцијата, која е донесена на 30 Септември 1957 година во Женева, од страна на Европската Комисија на Обединетите Нации за Европа (УНЕЦЕ), која што стапи на сила на 29 Јануари 1968 година.

Во текот на изминатите години спогодбата има претрпено многу измени, а нејзините анекси А и Б, постојано се менуваат и дополнуваат.

Значи самата АДР спогодба е многу куса и едноставна и се состои од неколку членови, додека нејзините составни делови - прилозите А и Б се доста обемни и го опфаќаат следното:

- **Прилогот А се состои од 7 поглавја (целини), во кои е опфатена класификацијата на сите познати опасни материи, како и условите за нивно пакување и обележување**

Прилогот А ја содржи комплетната табела на сите класифицирани опасни материи, подредени соред нивниот единствен четирицифрен број, познат како број на Обединетите нации – ОН број, заедно со сите неопходни детали за основните и споредните карактеристики на секоја пооделна опасна материја, нејзиниот начин на пакувањето и посебните одредби што треба да се земат во предвид, во зависност од тоа која опасна материја се превезува;

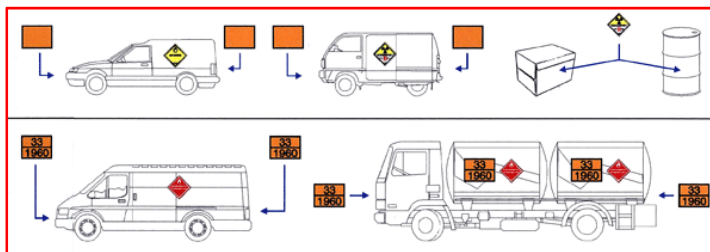
- **Прилог Б ги содржи прописите за конструкцијата на опремата и операциите со возилата со кои се врши превозот на опасните материи.**

Прилозите А и Б постојано се менуваат и дополнуваат, а таквите измени се објавуваат на секои две непарни години, што значи дека 2013 година се објавени последните и најнови измени и дополненија на АДР – Конвенцијата.

АДР - Конвенцијата се применува за превоз што се врши на територијата на најмалку две договорени страни.

До денес АДР - Конвенцијата ја имаат потпишано 47 Европски земји и тоа: Албанија, Андора, Австрија, Азербејџан, Белорусија, Белгија, Босна и Херцеговина, Бугарија, Хрватска, Кипар, Чешка, Данска, Естонија, Финска, Франција, Германија, Грција, Унгарија, Ирска, Италија, Казахстан, Летонија, Лихтенштајн, Литванија, Луксембург, Малта, Молдавија, Црна Гора, Мароко, Холандија, Норвешка, Полска, Португалија, Романија, Русија, Србија, Словачка, Словенија, Шпанија, Шведска, Швајцарија, Македонија (стапи на сила на 18 Април 1997 година), Украина, Велика Британија, Северна Ирска, Турција и Тунис.

Национална законска регулатива со која се регулира превозот на опасните материи во патниот сообраќај

Целокупната материја која се однесува на опасните материи во Република Македонија е опфатена со неколку законски и подзаконски акти. Основниот закон со кој се регулира превозот на опасните материи е **Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај**, објавен во Службен весник на РМ број 92 од 24.07.2007 година, како и **Закон за изменување и дополнување на законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај**, објавен во Службен весник на РМ број 161 од 30.12.2009 година.

Во **Правилникот за должностите, одговорностите и стручното оспособување на возачите за превоз на опасните материи, поблиски услови за правните лица кои вршат стручно оспособување и содржината и формата на образецот на сертификатот за стручно оспособување на возачите**, објавен во Службен весник број 10 во 2008 година, опфатена е и регулирана задолжителната обука на лицата кои што се вклучени во превозот на опасните материи.

Во **Правилникот за должностите, одговорностите и стручното оспособување на советникот за безбедност при превоз на опасни материи, поблиските услови кои треба да ги исполнуваат правните лица кои вршат стручно оспособување и содржината и формата на образецот на сертификатот и уверението за стручно оспособување на советникот**, објавен во Службен весник број 19 во 2008 година, опфатени се и регулирани должностите и одговорностите на советниците за безбедност при превоз на опасните материи.

Покрај оваа законска регулатива, постојат и други закони кои ја регулираат проблематиката за одделни видови на опасни материи.

Тоа се следните закони:

Закон за заштита од експлозивни материи, објавен во Службен весник на СРМ број 4/78 и Службен весник на РМ бр.12/93, 31/93, 66/07 и 84/08;

Закон за промет на експлозивни материи, објавен во Службен весник на РМ бр.12/93, 66/07 и 86/08;

Закон за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност, објавен во Службен весник на РМ бр.48/2002, како и измените и дополненијата објавени во СЛ. Весник на РМ бр.135/2007.

Потребно е да се напомене дека АДР – Европската конвенција за меѓународен превоз на опасните материи во патниот сообраќај се однесува за подрачјето на Европскиот континент.

Миладин Попоски